

Frá leiting til framleiðslu vestan fyrri Hetland:

Sama gongd kann endurtaka seg við Føroyar

Áhugavert er at eygleiða gongdina í økjunum, sum liggja bretsku megin Heilandsrennuna, av tí at gongdin á hesum økjum ivaleyst fer at verða lík henni á føroyskum øki, um so er at olja á vinnuligum støði verður funnin á Føroyaleiðini skrivar Regin Hammer úr Aberdeen. Hann fer í næstu viku saman við altjóða oljupressuni at umboða Sosialin, tá vitjað verður umborð á Petrojarl Foinaven, skamt frá føroyska markinum.

Regin Hammer,
Aberdeen

Foinaven

Tað tók 20 ár og yvir 100 boringar, áðrenn tað fyrsta veruliga vinnuliga oljufeltið - nevniliga Foinaven - varð funnið í 1992. Foinaven er nevnt eftir fjallinum í Sutherland - ein av norðastu pørtum av Skotlandi. Oljufeltið Foinaven strekkir seg yvir tveir blokkar, nevniliga 204/19 og 204/24a. Hesir blokkar liggja um 190 kilometrar beint vestan fyrri Hetland á dýpi millum 400 og 600 metrum. Sjálvt feltið Foinaven verður mettt at hava yvir 200 mió. tunnur av olju. Harafturat koma smærri lagdir í økinum rundan um - so nevndir satelittbrunnar.

Stóra oljufelagið BP stendur sum operatørur av hesum felti og eigur 60% av framleiðslu licsinsum í hesum felti. Hinum 40% stendur Shell UK fyrri.

FPSO

Av tí at dýpið er so nógv, er nógv, er ógjøriligt atnýta ein framleiðslupall, ið stendur á botninum, sum vit kenna teir frá Norðsjónum. Tí hevur BP valt eina loysn í sambandi við oljuframleiðsluna, sum nýtir eina FPSO skipan. FPSO stendur fyrri Floating Production, Storage and Offloading, og merkir hetta, at tað er ein flótandi framleiðslu, goymslu og uppskipingar skipan.

Ein FPSO skipan er ikki tað sama sum eitt boriskip. Í roynd og veru kunnu FPSO sum oftast als ikki bora, men bert framleiða. Øll boringin er gjord av flótandi »semisubmersible« ella jack-up pallum, áðrenn ein FPSO kemur inn í myndina. Eisini eru framleiðslucindir og rørleiðingar lagdar niður á havbotnin, áðrenn nokur framleiðsla kann byrja.

Petrojarl Foinaven

FPSO skipið, sum kemur at framleiða úr Foinaven, eitur »Petrojarl Foinaven«. Felagið, sum eigur og kemur at reka, eitur Golar-Nor.

»Petrojarl Foinaven« er ikki ein fullkomin nýbygningur, men í veruleikanum ein umbygging av finska skipinum Anadyr, sum varð bygt í 1989. Skrokkurin er vorðin longdur nógv, umframt at framleiðslurør og onnur serbygd tól ganga niður gjøgnum skipið.

Nú ið skipið er umbyggt klárar tað at framleiða umleið 95.000 tunnur av olju um dagin og at spræna umleið 165.000 tunnur av vatni niður í kelduna. Skipið liggur fast við 10 akkerum, so mogleiki skuldi verið hjá »Petrojarl Foinaven« at ligið úti á feltinum í øllum veðri.

Oljan, sum »Petrojarl Foinaven« framleiðir, verður pumpað frá sjálvum

framleiðsluskipinum og yvir í eitt tangaskip, ið liggur bundið at tí. Hesin háttur verður nevndur »Offshore Loading«. Tá hetta tangaskipið er fult, fer tað avstað við oljuni, og eitt annað tangaskip kemur í staðin. Tvey tangaskip koma at sigla millum Foinaven feltið og oljuterminalin í Flotta, í Orkney, hagar tað mesta av oljuni frá Foinaven verður send. Framleiðsluskipið hevur tó eisini eina last, ið tekur 310.000 tunnur av olju.

Trupulleikar

Framleiðsla av Foinaven feltinum skuldi byrja fyrst í 1996, men tekniskir trupulleikar hava forðað hesari byrjan. Serliga hava trupulleikar staðist av framleiðslueindunum á havbotninum.

Nú tykist tað tó at gongd er komin á, og at klárt er at fara undir at framleiða. Frá BP frættist, at fyrsta oljan

Regin Hammer gongur á Robert Gordon University í Aberdeen men brúkar fríløturnar til m.a. at skriva fyrri Sosialin. Í næstu viku fer hann sum fyrsti føroyingur umborð á stóra oljuskipið Petrojarl Foinaven - bert ein mánað, áðrenn skipið tekur móti fyrstu Atlantsoljuni. Lesið meira um hesa stóru hending og avbjóðing í næstu viku.

spræmir í seinast í mars. Hetta merkir, at fyrsta oljan frá økinum vestan fyrri Hetland fer at koma á marknaðin skjótt. Sosialurin er bjóðaður út á framleiðsluskipið »Petrojarl Foinaven« at siggja seinastu fyrrreikingarnar gjørdar.

Áhugavert er at eygleiða gongdina við økjunum, sum liggja bretsku megin Heilandsrennuna, av tí at

gongdin á hesum økjum ivaleyst fer at verða lík henni á føroyskum øki, um so er at olja á vinnuligum støði verður funnin á føroyskum øki.

Skamt frá føroyska fiskimarkinum:

Fyrsta oljan á Atlantsmótinum veruleiki í mars

Um ein góðan mánað verður eitt heilt nýtt kapitull skrivað í oljusøguni. Tá verður farið undir fyrstu framleiðsluna nakrantíð á Atlantsmótinum te. økið millum Hetland og Føroyar. Talan er um Foinaven oljukelduna, sum liggur skamt frá føroyska fiskimarkinum

JAN MÜLLER

Teir hava leitað - skotið og borað - í umleið 25 ár. Seismiskar kanningar og oljuboringar fyrri milliárid og aftur milliárid av krónum eru gjørdar á økinum vestan fyrri Hetland við tí endamáli at fara undir framleiðslu av olju í hesum nýggja økinum. Um eina mánað ella so fer nakað at siggja eftir hetta stríð og tær stóru fløgurnar. Tá verður nevniliga skrávað frá kránum á tí sera framkomna oljuútbú-

aðinum, sum er settur upp á havbotninum stutt frá Heilandsrennuni.

Gjøgnum sergjørðar leiðingar fer oljan upp í Petrojarl Foinaven, sum fer at liggja yvir stóru Foinaven oljukelduni alt árið. Umborð á hesum stóra skipinum, sum bæði tekur sær av framleiðslu, goymslu og avskiping, fara umleið 50 mans at tryggja, at oljan kemur væl til haldar og endur umborð á serútgjörðum tangaskipum, sum flyta

hana víðari til oljuterminalin Flotta í Orknoyggi.

Manning á Teistanum

bar øgga við gasslaga Oljukeldan Foinaven var funnin av royndarboripallinum »Ocean Alliance«, einum av mest framkomnu boripallinum í heiminum, fyrri skjótt fimm árum síðani ella rættari í oktober mánaði 1992.

Tað var helst ikki ætlanin, at hetta kollveltandi fundið

skuldi koma fram til almenningin so skjótt, sum tað gjørdi, men vakn eygu umborð á Teistanum, sum sigldi framvið boripallinum ein góðveðursdag stutt eftir, avdúkaðu loynidóm BP, og kveiktu harvið nýtt lív í vónirnar hjá m.a. føroyingum at vera við í eina komandi oljuleiting.

Manningin á Teistanum trúði ikki sínum egnum eygum, tá teir av brúnni sóðu, at oljupallurin brendi gass av. Mundi skipið vera í Norðsjónum var tað onkur sum spurdi, tí slíkur gasslogi varð ikki sæddur fyrr á hesum leiðum - so nær Føroyum.

Stutt eftir hetta sá stóra bretska oljufelagið BP seg nýtt til at almannakunni gera fundið, soleiðis vóru í hvussu er søgurnar tá. Jú BP og Shell høvdu funnið eina rættliga stóra oljukeldu, og felagini mettu, at grundarlag var fyrri at fara undir lønandi framleiðslu.

Serstakar umstøður

Síðani hevur tað gingið slag í slag. Talan er um at arbeiða á rættliga djúpum vatni, har veðurviðurskiftini eru ógvuslig, bæði hvat viðvikur aldu, streymi og vindi.

Nú boðar BP so frá, at fyrsta oljan kemur upp síðst í mars. Hetta er umleið eitt ár seinni enn ætlað. Kortini

er talan um mettið. Vanliga ganga upp til 7 og oftani enn fleiri ár frá tí, at tú finnur eina keldu, til framleiðsla kann byrja.

Tær serstøku umstøðurnar mitt úti í Atlantshavi hava so eisini kravt ómetliga nógv av tí tekniliga økinum. Her er nevniliga talan um eina heilt nýggja og kollveltandi djúpvatns-teknologi, sum byggir á royndirnar hjá feløgnum í Meksikanska flógvanum.

»Nú eru vit »very close« sigur pressutalsmaðurin hjá BP, Jamie Jardine við Sosialin. Hann sigur, at teir vilja vera 100% klárir, áðrenn teir byrja at taka olju upp. Allur útbúnaðurin á botninum skal vera trýstroyndur, tættur og í allar mátar í lagi, áðrenn skrávað verður frá.

Hjá BP, sum er operatørur á feltinum, eru teir sera spentir um hesa fyrstu framleiðsluna vestan fyrri Hetland, nú tað eru gingin so nógv ár við leiting og aftur leiting.

Tað eru heldur ikki smávegis av pundum, sum eru farin til hesa verkætlanina. Alt í alt hevur hon kostað góðar 5 milliárid krónur.

Umframt útbúnaðin á havbotninum so er sokallaða FPSO-skipið (Floating Production Storage and Offloading) sjálvt hjartað í

øllum hesum projektinum. Umborð eru í løtuni 75 mans, men har verða einir 50 mans umborð, tá framleiðslan er komin í eina trygga og javna legu.

Skipið avloysir sum so teir stóru og sera kostnaðarmiklu framleiðslupallarnar, sum vit kenna frá Norðsjónum. At tað kann flytast eftir tørv og at rakasturin av tí er nógvur ferðir minni enn av einum framleiðslupalli ger, at eitt slíkt projekt, sum hevur áðrar kostnaðir at dragast við orsakað av tí djúpa vatninum, kortini verður lønandi.

Stórán týðning fyrri áhugan fyrri føroyska økinum

Tað er einki at siga til, at mong eygu í oljuheiminum er vend móti Foinaven í hesum døgum. Tí tað hjartskyni, sum er til møguleikarnar at finna olju og gass á øllum Atlantsmótinum og harvið eisini Føroyum, byggir nettup eitt fund sum Foinaven. Bert fáar fjórðingar frá Foinaven kelduni eru fleiri av heimsins størstu oljufeløgum við at rigga ta næstu oljuframleiðandi kelduna vestan fyrri Hetland til, Schiehallion. Henda verkætlanin er mettt at kostar einar 10 milliárid krónur, og eftir ætlanini verður fyrsta framleiðslan haðani í 1998.